

Ruimte voor Jeugd

@ LANSINGERLAND

Kadernotitie
Integraal Jeugdbeleid 2008-2012

Gemeente Lansingerland

Afdeling Economische Zaken en Welzijn

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 - INLEIDING.....	3
2.1 Aanleiding	3
2.2 Deze kadernotitie	3
HOOFDSTUK 2 - INTEGRAAL JEUGDBELEID	4
2.1 Integraal Jeugdbeleid	4
2.2 Kaders	5
HOOFDSTUK 3 - AMBITIE	8
3.1 De jeugd in Lansingerland	8
3.2 Onze visie.....	11
HOOFDSTUK 4 - DE JEUGDAGENDA.....	14
4.1 Te verwachten nota's	14
4.2 Agendapunten.....	15

HOOFDSTUK 1 - INLEIDING

2.1 Aanleiding

De jeugd heeft de toekomst. Deze uitspraak geeft het maatschappelijke belang van het jeugdbeleid goed weer: kinderen en jongeren zijn de volwassen burgers van morgen. De ontwikkeling en opvoeding van kinderen en jongeren zijn in de huidige maatschappij zowel uitdagend als complex. Er zijn volop kansen en mogelijkheden, maar ook vele valkuilen en bedreigingen. Ouders of verzorgers hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding. De gemeente draagt zorg voor de ondersteuning van jongeren en hun ouders in hun welzijn en ontwikkeling.

De gemeente Lansingerland wil in haar ondersteunende rol ruimte creëren voor jongeren. Ruimte om te spelen, ruimte om te leren, ruimte om zich te ontwikkelen. Dat moet leiden tot een passend en samenhangend aanbod. Per 1 januari 2007 is de gemeente Lansingerland een feit. Na de fusie heeft de nadruk gelegen op het harmoniseren van beleid en het ontwikkelen van de organisatie. Vanaf 2008 ontstaat er ruimte voor het inbedden van structureel nieuw jeugdbeleid. Daarom is het nu wenselijk de visie en het kader van uitgangspunten voor de komende jaren voor het brede jeugdbeleid vast te stellen.

2.2 Deze kadernotitie

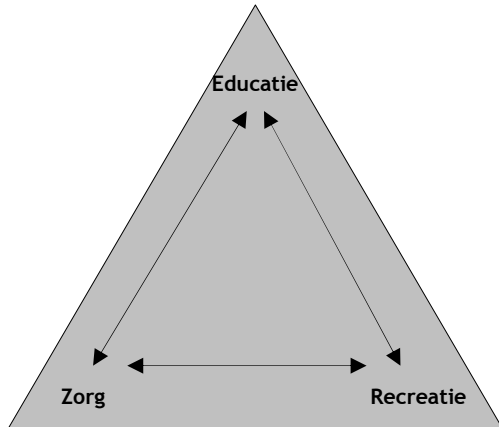
Deze notitie biedt het kader en de doelstellingen voor een integraal jeugdbeleid voor de periode 2008-2012. Zij is in overleg tussen de betrokken partijen tot stand gekomen. De centrale doelstelling is om samenhang aan te brengen in het jeugdbeleid, waarbij de vraag van de jeugd en de ouders centraal staat. De deelgebieden van het jeugdbeleid worden uitgewerkt in aparte notities. Het beleidskader vormt hiervoor de kapstok. Welke notities verwacht worden staat opgenomen in de jeugdagenda. Er is voor gekozen om de notitie voor vier jaar vast te stellen. Het team Opgroeien in Lansingerland van de afdeling Economische Zaken en Welzijn is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van deze beleidsnotitie.

Leeswijzer:

- Waar hebben wij het eigenlijk over in deze notitie? Om deze vraag te beantwoorden wordt in hoofdstuk 2 een toelichting gegeven op het fenomeen integraal jeugdbeleid. Het rijk, provincies en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een samenhangend jeugdbeleid. Wet- en regelgeving kaderen ons jeugdbeleid.
- Onze doelgroep zijn jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar. Voor het uit te zetten beleid is het belangrijk te weten wat er speelt bij de jeugd van Lansingerland. Dit is uiteengezet in hoofdstuk 3
- Dat wat er speelt bij onze doelgroep bepaalt de inhoud van het beleid: onze ambitie. Wij willen dat onze jeugd de ruimte krijgt om gezond op te groeien en een goede sociaal- emotionele ontwikkeling door te maken, in het bezit komt van een startkwalificatie en zodoende in staat is volledig te participeren in de maatschappij én in ons jeugdbeleid. Deze missie wordt vertaald in een aantal uitgangspunten, dat kaderstellend is voor alle beleid dat na deze kadernotitie opgesteld wordt. Dit staat nader uitgewerkt in hoofdstuk 4.
- Het integrale beleid uit zich in zes algemene agendapunten voor de jeugd, dit zijn de topprioriteiten voor het jeugdbeleid in de komende jaren, naast een aantal te verwachten uitwerkingen van deelterreinen in nota's. Zie voor de uiteenzetting hoofdstuk 5.

HOOFDSTUK 2 - INTEGRAAL JEUGDBELEID

Het is goed om duidelijk te krijgen waar we het precies over hebben. Want wat is integraal jeugdbeleid? Wat kan er onder worden verstaan en waar heeft het allemaal betrekking op? Deze vragen worden beantwoord in paragraaf 2.1. Integraal jeugdbeleid wordt gekaderd door landelijk en regionaal beleid. In paragraaf 2.2 wordt aangegeven wat dit betekent voor ons gemeentelijk integraal jeugdbeleid.

2.1 Integraal Jeugdbeleid

Jeugdbeleid is al het overheidshandelen dat invloed heeft op de ontwikkelingsmogelijkheden of maatschappelijke positie van de jeugd op alle leefgebieden (thuis, op school en in de vrije tijd). Integraal Jeugdbeleid heeft tot doel aandacht te besteden aan alle aspecten die met jeugdbeleid te maken hebben. Het leven van kinderen en jongeren speelt zich af op veel verschillende plaatsen. Bijvoorbeeld: thuis, op school, in de buurt en op de sportvereniging. Binnen de gemeenten zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor de verschillende aspecten. Voor de jeugd onderscheiden wij drie belangrijke pijlers: onderwijs, zorg en recreatie.

Het integrale jeugdbeleid legt verbindingen tussen verschillende deelgebieden (beleidsterreinen) van de gemeente. Bij de vormgeving van het beleid spelen de volgende uitgangspunten een rol:

- er is aandacht voor algemene, preventieve, repressieve en curatieve aspecten;
- er is samenhang tussen de verschillende deelonderwerpen en aanverwante beleidsterreinen;
- het beleid is gericht op de hele levensloop van kinderen en jongeren; en
- alle relevante personen en organisaties zijn betrokken bij de totstandkoming van het beleid.

Categorieën jeugdbeleid

Binnen het jeugdbeleid kunnen verschillende categorieën worden onderscheiden. Door dit onderscheid hier helder weer te geven wordt het duidelijker waarvoor wij als gemeente verantwoordelijk zijn en welke verantwoordelijkheden bij andere partijen zoals de provincie of de politie liggen. De categorieën jeugdbeleid zijn:

1. Algemeen jeugdbeleid is gericht op de participatie van jongeren in de maatschappij en de toeleiding naar volwassenheid. Het aanbieden van onderwijsmogelijkheden en het jongerenwerk valt hier bijvoorbeeld onder. De gemeente heeft hierin verantwoordelijkheid.
2. Algemeen preventief jeugdbeleid dat is gericht op het signaleren, voorkomen van problemen en oplossen van kleine problemen. Gemeentes zijn hiervoor verantwoordelijk.
3. Gericht preventief jeugdbeleid dient ter voorkoming van meervoudige problematieken bij specifieke groepen. Hierbij valt te denken aan éénoudergezinnen, armoedegezinnen etc. Ook deze categorie valt onder onze verantwoordelijkheid.
4. Curatief beleid is gericht op het oplossen van problemen en achterstanden van jeugdigen. De uitvoering ligt bij de jeugdzorg en die valt onder verantwoordelijkheid van de provincie.
5. Repressief beleid is het adequaat aanpakken van jeugdigen met meervoudige problemen die strafbare feiten gepleegd hebben. Dit beleid valt onder verantwoordelijkheid van justitiële instellingen.

Beleidsterreinen:

- Onderwijs
- Welzijn (breed: zorg, sport, cultuur, gezondheid)
- Ruimtelijke ordening
- Verkeer
- Openbare orde en veiligheid
- Werk en inkomen
- Huisvesting

Categorieën:

- Algemeen = basisvoorzieningen
- Preventief = voorzieningen om problemen te voorkomen
- Curatief = voorzieningen om jongeren met problemen te helpen
- Repressief = voorzieningen om jongeren aan de wet te houden

Wij zijn verantwoordelijk voor het algemeen en preventief jeugdbeleid en hebben een beperkte taak in het curatieve en repressieve beleid. Een beperkte taak betekent dat wij veelal een regisserende en/of stimulerende positie innemen ten opzichte van andere partijen. Er zijn dus ook medespelers in het jeugdbeleid, bijvoorbeeld politie, bureau jeugdzorg, onderwijsinstellingen en ouders.

2.2 Kadern

Het rijk, provincies en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een samenhangend jeugdbeleid. De wettelijke kadern en actuele ontwikkelingen geven al aan wat er van de gemeente verwacht wordt als het gaat om jeugdbeleid. Op lokaal niveau moeten al deze zaken een passend en sluitend aanbod vormen. Om dat te doen hebben gemeenten een zogenaamde regierol toebedeeld gekregen. De gemeente Lansingerland maakt deel uit van de stadsregio Rotterdam-Rijnmond die ook enkele taken binnen het jeugdbeleid vervult.

Medespelers:

- Onderwijsinstellingen
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Verenigingen / stichtingen
- Jongerenwerk
- Zorginstellingen
- Bureau Jeugdzorg
- Politie en Justitie
- Woningcorporaties
- Sociale dienst

Wettelijke kadern

Het jeugdbeleid wordt vormgegeven op drie bestuursniveaus. De landelijke overheid stelt de kadern vast. De provincie is verantwoordelijk voor de jeugdhulpverlening en de samenhang in de jeugdzorg. De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale jeugdbeleid, waarbij het gaat om de activiteiten op het gebied van educatie, recreatie en (preventieve) zorg.

Het lokaal jeugdbeleid is dus een gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar komt niet geheel autonoom tot stand. De laatste jaren neemt zelfs de vrijheid voor gemeenten om de lokale situatie zelf in te vullen af. Gemeenten krijgen steeds meer kadern opgelegd waaraan ze zich dienen te houden.

Landelijke Ontwikkelingen

Het nieuwe kabinet heeft jeugd en gezin, en kwaliteit van het onderwijs als belangrijke items opgenomen¹. Jeugd en gezin zijn belangrijke onderwerpen in het vierde kabinet Balkenende. Er is een programmaminister voor Jeugd en Gezin aangesteld. Ontwikkelingen die door het nieuwe programmaministerie zijn ingezet zijn de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin. In het CJG zullen onder meer taken als opvoedingsondersteuning, jeugdgezondheidszorg, licht ambulante begeleiding en functies op het gebied van advies en melding kindermishandeling worden aangeboden. Voor jongeren tot 27 jaar wordt ingezet op een leer-/werkplicht, waarbij jongeren verplicht kunnen worden tot begeleidings-trajecten gericht op scholing.

Relevante beleidskadern*:

- BANS-akkoord
- Operatie JONG
- Wet op de Jeugdzorg
- WMO
- Nota Gezinsbeleid
- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
- Wet op de kinderopvang
- Leerplichtwet en de Wet regionale Meld- en Coördinatiefunctie
- Wet Werk en Bijstand

** Voor uitwerking zie bijlage 1.*

Andere landelijke ontwikkelingen welke van belang zijn voor deze jeugdnota zijn informatie-uitwisseling door middel van het Elektronisch Kind Dossier (EKD) en de Verwijsindex. Vanuit de hele jeugdketen kan met deze index worden gewerkt waardoor risico's en problemen beter gesignaleerd kunnen worden.

¹ Coalitie-akkoord "Samen werken, Samen leven", CDA, PvdA en CU, febr. 2007

Op het gebied van onderwijs hebben gemeenten een zeer beperkte verantwoordelijkheid gekregen. De middelen voor onderwijsachterstanden en voerschoolse educatie gaan tegenwoordig geheel naar de schoolbesturen. Gemeentelijke taken zijn beperkt tot handhaving van de leerplicht, huisvesting van scholen en leerlingenvervoer, voerschoolse educatie en schakelklassen. De veranderende rol van de gemeente voor het bestrijden van taalachterstanden en de voor- en voerschoolse activiteiten vereist goede afstemming met de scholen en voerschoolse instellingen om een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen te realiseren. In het kader van het BANSakkoord zijn afspraken gemaakt om de samenwerking in zorgnetwerken vorm te geven. Door de Operatie Jong is de zorg in en rond scholen hoog op de politieke agenda komen te staan. Vanaf 2007 dient elke voortgezet onderwijsschool een Zorg- en Advies Team te hebben (ZATteam). Scholen hebben een zorgplicht gekregen en de gemeente kan daarbij een stimulerende rol spelen als het gaat om contacten tussen regulier en speciaal onderwijs. Inhoudelijk kan zij een rol spelen via de leerplicht en de zorgnetwerkstructuur. Een laatste ontwikkeling op het gebied van onderwijs betreft de opkomst van de brede school. Hierbij is de school een spil in een netwerk van voorzieningen. Steeds meer gemeenten kiezen voor de brede school als instrument om de sociale infrastructuur in wijken te verbeteren en de sociale cohesie of veiligheid te versterken.

De Stadsregio Rotterdam

De stadsregio Rotterdam is een regionaal bestuur dat via een integrale aanpak zaken tot stand brengt die gemeenten afzonderlijk niet kunnen realiseren. Dat doet de stadsregio ook op het gebied van jeugd. De stadsregio werkt aan een goed bereikbare regio met een sterke communicatiepositie en een aantrekkelijk leef-, woon-, en vestigingsklimaat. De stadsregio versterkt daartoe de economische, ruimtelijke en sociale samenhang van de regio. De stadsregio heeft de verantwoordelijkheid voor het budget van Bureau Jeugdzorg en voor de aansluiting van Bureau Jeugdzorg op de lokale taken.

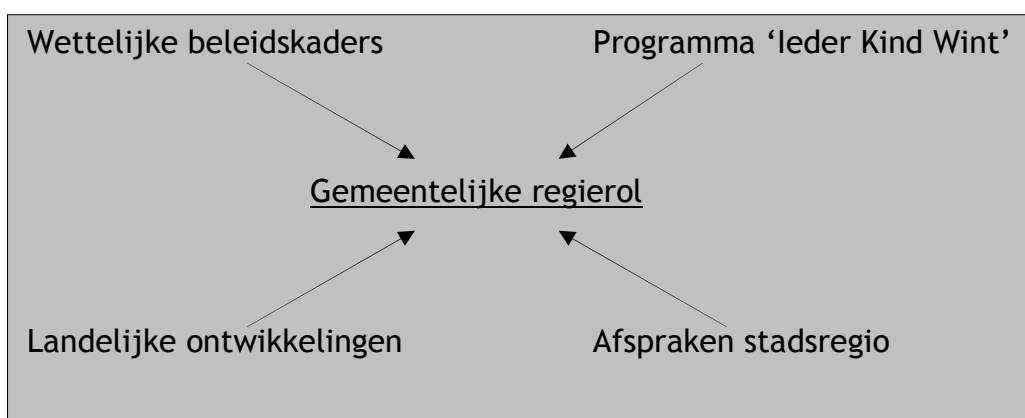
Belangrijkste ontwikkeling binnen de stadsregio op het gebied van jeugdbeleid is het programma Ieder Kind Wint. Het programma is ontwikkeld om de preventieve functie te versterken, risico's en problemen bij kinderen eerder en beter te signaleren en de juiste interventies en zorg tijdig te kunnen bieden. De diverse partijen in de jeugdketen hebben de volgende afspraken gemaakt om te zorgen dat in 2009 de jeugdketen goed op elkaar aansluit en kinderen de hulp krijgen die nodig is:

- 1) De preventie wordt versterkt: 100% van de kinderen wordt tijdig gezien door de jeugdgezondheidszorg met extra aandacht voor risicojongeren.
- 2) Professionals die werkzaam zijn in 'de vindplaatsen' worden toegerust om risico's en problemen eerder en beter te signaleren, waardoor sneller en gerichter kan worden geïntervenieerd en doorverwezen.
- 3) Er komt één regionaal signaleringssysteem, een elektronisch kinddossier en een systeem van risicomanagement waardoor meer focus in de inspanningen kan worden aangebracht.
- 4) Iedere school (basis- en speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en Regionale Opleidingscentra) in de stadsregio kent een zorgadviesteam, dat een directe relatie heeft naar de nieuw te vormen Centra voor Jeugd & Gezin (CJG).
- 5) Alle (deel-) gemeenten hebben een CJG of hebben daarop een directe aansluiting. Deze fungeren als laagdrempelige voorziening voor vragen rondom opgroeien en opvoeden, zijn coördinatiepunt voor professionals uit het 'voorveld' en vormen de verbinding naar de jeugdzorg.
- 6) De aansluiting tussen de vraag naar zorg en het bijbehorend aanbod wordt versterkt; problemen die samenhangen met onderscheid in financiering en sturing van vormen van zorg worden opgelost.
- 7) Gegevens worden eenduidig geregistreerd en processen van instellingen worden afgestemd, mede uit oogpunt van kwaliteit, cliëntgemak en efficiency.
- 8) De kwaliteit en doeltreffendheid van het aanbod worden verbeterd door visitaties en benutting van best practices. Alleen bewezen, succesvol en kansrijk aanbod wordt ingezet.
- 9) Vernieuwing die bijdraagt aan de doelstellingen wordt, evenals ontmoeting en uitwisseling tussen partners in de jeugdketen, bevorderd.

- 10) De realisatie van Ieder Kind Wint en de sturing van het bijbehorende programma is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die berust bij de regiegroep.

Gemeentelijke regierol

De gemeente is regisseur in het lokaal jeugdbeleid. Wij hebben daarmee de taak om te zorgen dat het aanbod aan voorzieningen en activiteiten zo goed als mogelijk aansluit op de behoeften van de jeugd, in balans met de andere beleidsterreinen van de gemeente. Daarnaast dienen wij te zorgen voor samenhang en heldere afspraken met de vele organisaties die bij het jeugdbeleid betrokken zijn. De regierol wordt op verschillende niveaus vormgegeven. Op bestuurlijk niveau heeft de wethouder de taak om duidelijk aan te geven wat de gemeente wil bereiken met het integrale jeugdbeleid. Daarbij gaat het er ook om partijen te binden aan een gezamenlijke ambitie. Op beleidsniveau heeft regie betrekking op de taken van de beleidsambtenaar. Naast het ontwikkelen van beleid gaat het ook om het realiseren van samenwerking op dat niveau. Bij ketenregie gaat het erom dat instellingen zo met elkaar samenwerken dat ze een keten vormen en de jeugdige een sluitend en volledig hulpaanbod krijgt. Op uitvoerend niveau gaat het om zorgcoördinatie.

HOOFDSTUK 3 - DE JEUGD IN LANSINGERLAND

Om te weten wat we willen bereiken is het goed te weten over wie we het precies hebben. Daarom eerst een beschrijving van de jeugd in Lansingerland.

3.1 De jeugd in Lansingerland

Wat is de doelgroep?

Het Jeugdbeleid van de gemeente Lansingerland richt zich in beginsel op alle jeugd. Het belang van een goede sociale infrastructuur geldt voor iedereen. Ieder kind en elke jongere moet in redelijkheid in sociale verbanden (thuis, buurt, groep, netwerk) zijn talenten kunnen ontwikkelen en moet kunnen participeren in de samenleving. De doelgroep van het Jeugdbeleid is kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

Voor de uitwerking van het Jeugdbeleid wordt de doelgroep 0 tot en met 23 jaar onderverdeeld in 4 leeftijdscategorieën met bijbehorende ontwikkelingsperiode:

- 0 t/m 3 jaar: voor- en vroegschoolse periode;
- 4 t/m 11 jaar: basisonderwijs;
- 12 t/m 17 jaar: voortgezet onderwijs;
- 18 t/m 23 jaar: toetreding tot de arbeidsmarkt.

**Doelgroep:
jeugd van 0 t/m 23 jaar**

De onderverdeling in 4 categorieën is ingegeven door de volgende punten:

- *Ontwikkeling jeugdige.* Iedere periode wordt getypeerd door een andere ontwikkeling van de jeugdige. Zo ligt bij bijv. het jonge kind meer de nadruk op de doelstellingen gezondheid en sociaal-emotionele ontwikkeling en komt bij oudere kinderen meer de nadruk te liggen op aspecten van sociale participatie, goed burgerschap en de eigen verantwoordelijkheid.
- *Ander aanbod en andere betrokken partijen.* Met het ouder worden van het kind veranderen de activiteiten waaraan de jeugdige deelneemt. Dezelfde doelstellingen worden met andere activiteiten gerealiseerd. Bijv. goede sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor het jonge kind bepaalt de ouder in hoge mate de omgeving waarin het kind opgroeit. Als het kind naar school gaat, wordt het schoolklimaat mede van belang. Nadat de jongere 18 jaar is geworden, verandert de rol van de overheid en is andere regelgeving van toepassing. Bij de uitwerking wordt hiermee rekening gehouden.
- *Veranderende rol van de overheid.* In de ontwikkelingsfasen nemen preventief, curatief en repressief beleid een andere plaats in. In de eerste leeftijdsfase ligt de nadruk op preventief beleid. Naarmate het kind ouder wordt verschuift de nadruk naar curatief beleid en waar nodig repressief beleid.

Hoe ziet onze doelgroep eruit?

De gemeente Lansingerland heeft veel nieuwbouwwijken. Naar voren komt dat de gezinnen met kinderen veelal in deze wijken wonen. Van de drie kernen heeft Bergschenhoek de jongste bevolking. Vooral de leeftijdsgroep 0-15 jaar is daar groot. Gemeentebreed is opvallend dat de leeftijdsgroep 15-25 behoorlijk klein is. Dit kan met studerende of werkende jongeren te maken hebben, die wegtrekken naar de stad².

Met de sterke groei van de gemeente Lansingerland groeit ook het aantal jeugdigen fors. Het huidige inwonertal van +/- 50.000 omvat een kleine 16.000 jeugdigen tussen de 0-23 jaar. Lansingerland groeit, met een vinextaakstelling, uit tot een gemeente met 75.000 inwoners in het jaar 2015. Met het gegeven

² Sociale kaart van Lansingerland (2007)

dat vinexwijken veel jonge gezinnen aantrekken zal het aantal jeugdigen in de gemeente ook fors toenemen.

Leeftijd:	0-5	5-10	10-15	15-20	20-25
Jaar:					
2007	4125	4004	3606	3034	2159
2015	6085	5908	5320	4476	3185

Figuur 2 Aantal jongeren Lansingerland 2007-2015³

Wat speelt er bij onze doelgroep?

Het project Kinderen in Tel presenteert door middel van een scoringslijst een rangorde van gemeenten. De scoringslijst is opgesteld aan de hand van twaalf indicatoren: kindersterfte, zuigelingensterfte, jeugdcriminaliteit, jeugdwerkloosheid, kinderen in tehuizen, kinderen in achterstandswijken, kinderen in uitkeringsgezinnen, kindermishandeling, schoolverzuim, onderwijsachterstanden, openbare speelruimte en tienermoeders. De drie kernen van de gemeente Lansingerland zijn apart opgenomen in het databoek. In totaal zijn er 458 (voormalige) gemeenten opgenomen. De kernen van de gemeente Lansingerland scoren binnen de top honderd van de meest kindvriendelijke gemeenten in de volgorde Berkel en Rodenrijs (72), Bleiswijk (48) en Bergschenhoek (29). Deze relatief goede score betekent niet dat er geen aandachtspunten zijn. Het onderzoek wijst uit dat het aantal meldingen van kindermishandeling fors is toegenomen tot zo'n 30 meldingen per jaar voor heel de gemeente. Daarnaast is een toename waarneembaar van de jeugdcriminaliteit (2,5% van de jongeren komt jaarlijks voor de rechter voor een gepleegd delict). Schoolverzuim en het aantal tienermoeders zijn zaken die nog ver onder het landelijk gemiddelde liggen, maar waarbij wel een stijging waarneembaar is. Voor wat betreft het percentage achterstandsleerlingen geldt dat er wel een verbetering waarneembaar is, maar het percentage ligt voor de gemeente Lansingerland nog altijd op gemiddeld 10% van het totaal aantal basisschoolleerlingen⁴.

Uit de interactieve sessie met het maatschappelijk veld, de enquête die onder deze instellingen is uitgezet, de enquête opvoedingsondersteuning Lansingerland en het jeugddebat is een aantal signalen naar voren gekomen. Aan de ene kant is aangegeven welke wensen er zijn voor het gemeentelijk beleid. Aan de andere kant is aangegeven wat als voornaamste aandachtsgebieden bij de jeugd zelf wordt gezien.

Aandachtsgebieden voor het gemeentelijk beleid:

- Meer betrokkenheid jeugd bij beleidsvorming en -uitvoering
- Meer plaats in de buitenruimte
- Verbetering sluitend aanbod voor 16+
- Inzichtelijk maken hulpaanbod
- Inzichtelijk maken algemene aanbod voor jeugdigen
- Zichtbaar maken samenwerking tussen de instellingen
- Voorlichting organiseren voor jeugdigen/ouders over alcohol/drugs/pesten/ongewenste vrienden (bij voorkeur in samenwerking met politie)
- Toename risicogroepen: Lansingerland trekt veel mensen aan uit de grote stad en heeft daarom ook te maken met stedelijke problematiek.

Aandachtsgebieden bij de jeugd:

- Overgewicht
- Alcohol en drugsgebruik
- Problematische gezinssituaties/opvoedproblemen
- Veiligheid in het verkeer
- Overlast/vandalisme
- Voortijdig schoolverlaten

³ Prognose inwoneraantal Lansingerland 10-08-07

⁴ Kinderen in Tel, Databoek 2007

Trends en aandachtspunten

De maatschappij en daarmee de omgeving van het opgroeiende kind is voortdurend aan verandering onderhevig. De ontwikkeling van het kind zelf niet. Door de eeuwen heen is de ontwikkeling van het kind al te kenschetsen in vanzelfsprekende fasen. Op basis van normen wordt het kind in de tijd gevolgd. De eerste jaren door het consultatiebureau, later door de GGD. Bij verstoringen wordt ingegrepen en getracht deze op te lossen zodat de ontwikkeling zich op de gewenste wijze kan voortzetten.

Het beeld van de maatschappij en de directe omgeving van het kind is dus bepalend voor de te treffen voorzieningen. In het algemeen gesteld is er sprake van toenemende complexiteit in de wereld van het opgroeiende kind. Aan de ene kant zijn dat trends op gezinsniveau als toename eenoudergezinnen, toename tweeverdienersgezinnen en minder focus van ouders op het gezin als hoogste vervulling. Aan de andere kant zijn er maatschappelijke trends die druk zetten op het kind. Zo is er sprake van afnemende tolerantie in de samenleving, zich uitend in een forse stijging van de jeugdcriminaliteit. De opkomst van informatie- en communicatietechnologie geeft snelle veranderingen in de samenleving. Het veroorzaakt prestatiedruk op jongeren en roept de vraag op hoe jongeren zullen en kunnen omgaan met het consumptietempo. Ook de individualisering en globalisering zorgen voor toenemende spanning. De betrokkenheid van mensen met elkaar verandert. (Familie)banden zijn minder permanent, vrijblijvender en betreffen een kleinere groep mensen. Economische processen (24-uurseconomie) zijn van invloed op het gezinsleven en geven combinatieproblemen van zorg en arbeid. Problemen zullen in toenemende mate door mensen zelf opgelost moeten worden.

HOOFDSTUK 4 - AMBITIE

In dit hoofdstuk presenteren wij onze ambities voor het jeugdbeleid van Lansingerland. Dit hoofdstuk is daarmee het kader dat de uitgangspunten geeft voor alle hierna nog te vormen beleid, dat relaties heeft met de jeugd.

4.1 Onze visie

Met de eigen thuissituatie als centraal vertrekpunt is opgroeien en opvoeden eerst en vooral de verantwoordelijkheid van ouders/opvoeders zelf. Zij kunnen bij de uitvoering echter rekenen op de ondersteuning van de gemeente. Samen bieden wij de jeugdigen ruimte voor en ondersteuning bij het spelen, het leren, het experimenteren, het ontplooien, het presteren en het participeren. Ruimte die aansluit op de mogelijkheden van het individuele kind en zijn ouders/opvoeders. De gemeente gaat uit van de eigen kracht van mensen. De wil om er wat van te maken, eigen keuzes maken, zelfredzaam te zijn.

De huidige maatschappij doet een sterk beroep op de zelfredzaamheid van jongeren. Los van omgevingskarakteristieken kan de ontwikkeling van het kind zich manifesteren door een mix van stimuleren van 'zelf doen', het 'aan het kind zelf overlaten' en begeleiden, coachen, 'aan de hand nemen'. Op basis van bovenstaande maatschappelijke ontwikkelingen kan gesteld worden dat het accent in de mix in de huidige tijd meer komt te liggen op het begeleiden, coachen, oplossen van situaties. Er kan ook worden gesproken in termen van beschermen en verzorgen. Die ondersteuning realiseert de gemeente voor, door en met de jeugd en instellingen in de vorm van een passend en samenhangend aanbod aan voorzieningen. Hierbij let de gemeente erop dat zij voldoet aan wettelijke kaders en landelijke ontwikkelingen.

Het samenhangende aanbod betekent samenwerking en ketenregie. Ketenaanpak is noodzakelijk en onmisbaar voor de realisering van de doelstellingen van het totale programma. Met ketenaanpak bedoelen we: de sluitende en sterke verbinding, zowel binnen als tussen betrokken instellingen. De gemeente is de regisseur van het proces om tot de sluitende keten te komen. Zij doet dit door te stimuleren, te situeren, steun te creëren, te structureren en te sturen. Stimuleren: een actieve, initiatiefnemende en signalerende houding. Situeren: kennen en gebruik maken van het netwerk. Steun creëren: draagvlak ontwikkelen. Structureren: (rand)voorwaarden scheppen. Sturen: bewaken integrale karakter, relaties leggen met andere beleidsterreinen, aanspreken en resultaatafspraken maken.

Doelstelling

Bovenstaande beeld leidt tot de volgende doelstelling voor het integraal jeugdbeleid:

De gemeente Lansingerland biedt ruimte voor jeugdigen 0 tot en met 23 jaar om in een juiste balans met zelfredzaamheid verzorgd, beschermd en veilig op te groeien en zich te ontplooien tot een volwaardig⁵ lid van de maatschappij en zorgt voor afstemming van en regie op hulpverlening wanneer verzorging, bescherming, veiligheid of ontwikkeling van een kind in gevaar komt.

Missie

Met bovenstaande algemene doelstelling willen wij bereiken dat de jeugd:

- gezond is;
- ruimte heeft voor een goede sociaal- emotionele ontwikkeling;
- in het bezit komt van een startkwalificatie;
- en zodoende in staat is volledig te participeren in de maatschappij én bij ons jeugdbeleid.

⁵ Volwaardig dient hier gelezen te worden in termen van functioneren op basis van datgene wat de maatschappij van je vraagt, voortvloeiend uit een staat van welbevinden

Beleidsuitgangspunten

Ons jeugdbeleid komt niet zomaar tot stand. Er ligt een aantal uitgangspunten aan ten grondslag. Onderstaande uitgangspunten vormen het kader. De opzet en realisatie van elk deelterrein van het integraal jeugdbeleid zal hieraan getoetst worden. Daarnaast kan het ook toegepast worden wanneer het noodzakelijk is om binnen het jeugdbeleid keuzes te maken. Door middel van deze uitgangspunten en de eerder beschreven doelstelling voor de jeugd draagt elk deelterrein van jeugdbeleid bij aan de totstandkoming van een consistent en doelgericht integraal jeugdbeleid.

Jeugdbeleid is in de eerste plaats voldoen aan verplichtingen

Het gemeentelijk jeugdbeleid wordt sterk gestuurd door wettelijke kaders en daarnaast ook door afspraken in stadsregionaal verband. Het jeugdbeleid voldoet daarom in de eerste plaats aan deze verplichtingen. Als dat in orde is kan de gemeente het ambitieniveau van het jeugdbeleid laten meegroeien en zodoende het lokale jeugdbeleid ook meer toespitsen op de lokale situatie.

Jeugdbeleid is een basisvoorziening

Het jeugdbeleid is er voor alle jeugd tot en met 23 jaar. Daarnaast zal er extra aandacht zijn voor jeugdigen met problemen of ontwikkelingsachterstanden. Wanneer gesteld wordt dat het beleid voor alle jeugdigen zal zijn verondersteld dit dat er een basisniveau aan voorzieningen wordt geboden. Dit betekent voldoende scholen, een interessant en uitdagend sportaanbod en voldoende mogelijkheden voor culturele en maatschappelijke vorming. Dit basisniveau zal zoveel mogelijk tot stand gebracht en onderhouden worden. Omdat er extra aandacht zal zijn voor risicogroepen zullen daar voorzieningen voor worden gerealiseerd. Dit betekent toereikende opvoedingsondersteuning, maatregelen die overlast tegengaan en gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Waar het uiteindelijk om gaat is een goede balans tussen beide.

Jeugdbeleid is bovenal preventief

Met het merendeel van de jeugd gaat het gelukkig goed. Als er sprake is van problemen, dan zijn deze meestal vrij licht van aard. Voor hen is dan ook geen specifieke aandacht nodig. Wel is het belangrijk dat het ook in de toekomst met hen goed blijft gaan en dat voorkomen wordt dat zij wel problemen krijgen. Daarom zal het jeugdbeleid voor het grootste deel preventief zijn. Voorkomen is altijd beter dan genezen. De gemeente is daarvoor ook verantwoordelijk gesteld door het rijk (prestatieveld 2 WMO⁶). Door in een vroeg stadium alert te zijn op signalen, willen we voorkomen dat kleine problemen later ernstiger problemen worden. Toch zal het met een deel van de jongeren altijd minder goed gaan. Wanneer blijkt dat er meer moet gebeuren zal er specifieke aandacht nodig zijn. We willen deze problemen samen met hen oplossen om te voorkomen dat kleine problemen ernstiger worden en dat de kans op uitval kleiner wordt. Als het echt niet goed gaat, pakken we dit aan in samenwerking met de diverse ketenorganisatie(s), de focus hierbij ligt op het gezin, niet op het individu.

Jeugdbeleid behoeft afstemming en regie

In het proces van opgroeien en opvoeden heeft ieder zijn eigen verantwoordelijkheid. Zo dragen ouders en/of verzorgers als eerste de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind. En de politie is verantwoordelijk voor de veiligheid op straat. Op latere leeftijd krijgt de jeugd zelf steeds meer eigen verantwoordelijkheid. Sommige problemen zijn echter te complex voor één partij of beleidsterrein om op te lossen. Krachten en specialismen zullen moeten worden gebundeld en worden afgestemd. Zo ontstaat

⁶ 5 gemeentelijke functies:

- Informatie en advies
- Signaleren van problemen
- Toegang tot de hulpverlening
- Licht pedagogische hulp
- Coördinatie van zorg

integrale samenwerking en/of een ketenbenadering van de problematiek. De gemeente zelf heeft steeds minder uitvoerende taken. Deze zijn voor een groot deel uitbesteed aan externe partners en er rest een randvoorwaardelijke en ondersteunende rol voor de gemeente. Waar de gemeente in ieder geval zorg voor zal dragen is een, zonodig, goede afstemming van de bemoeienis van alle spelers binnen het veld. Ook zal de gemeente zorg dragen voor een goede spreiding en samenhang van de voorzieningen.

 Jeugdbeleid maakt gebruik van de eigen kracht

Jeugdigen zijn over het algemeen zeer veerkrachtig. In het geval van problemen is het vaak een kwestie van vallen en snel weer op staan. Een absolute eerste voor het versterken van de eigen kracht is dat er in het beleid aangesloten moet worden bij de wensen en behoeften van de jeugd. We willen inspelen op onderwerpen die de jeugd belangrijk vindt en waarvoor een oplossing moet komen. Ook willen we inspelen op de knelpunten en (dreigende) problemen die er bij jeugdigen en hun ouders zijn en daarvoor is inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van jeugd noodzakelijk. De gemeente besteedt daarom veel aandacht aan de wijze waarop beleid tot stand komt.

Daarmee houdt het echter niet op: de gemeente zal ook in de komende periode constant zoeken naar mogelijkheden om de eigen kracht van jeugdigen te versterken. Het WMO-uitgangspunt zelfredzaamheid staat dan ook centraal. Luisteren naar wat onze jeugd wil alleen is onvoldoende. We zullen het ook betrekken bij het realiseren en onderhouden van hun wensen.

 Jeugdbeleid is 'leuk' en van de jongeren zelf.

Het is verleidelijk om in het jeugdbeleid alleen maar te kijken naar de problemen die er zijn en deze oplossen. Een dergelijke benadering is echter negatief. Het gaat niet alleen maar slecht met de jeugd: met het merendeel gaat het juist goed! Maatregelen hoeven niet alleen gericht te zijn op het voorkomen van problemen, maar mogen ook algemene voorziening zijn voor jeugdigen waar ze plezier aan kunnen beleven. De jeugd moet daarnaast ook serieus worden genomen en daarom betrokken worden bij planvorming en de uitvoering van beleid of het in stand houden van voorzieningen. De gemeente wil de jeugd deze ruimte geven en hun kansen bieden zichzelf te ontwikkelen tot zelfstandige en verantwoordelijke burgers.

HOOFDSTUK 5 - DE JEUGDAGENDA

Integraal jeugdbeleid is overkoepelend beleid voor verschillende deelterreinen die ieder voor zich raakvlakken hebben met de doelgroep jeugd. Een van de doelstellingen van het opzetten van integraal jeugdbeleid is op gang brengen van samenwerking tussen deze deelterreinen, zodat eenduidig en doelgericht jeugdbeleid ontstaat. In de komende tijd worden een aantal deelterreinen uitgewerkt in aparte nota's. In deze nota's dient bijzondere aandacht geschonken te worden aan de doelgroep jeugd, met inachtneming van de beleidsuitgangspunten uit hoofdstuk 3. In paragraaf 5.1 noemen wij de nota's die de komende periode zullen verschijnen. In paragraaf 5.2 worden de agendapunten opgenomen die wij voor de komende tijd erg belangrijk vinden. Deze agendapunten kunnen raakvlakken hebben met de deelterreinen die apart worden uitgewerkt, maar dan zijn deze zo belangrijk dat we ze toch in deze notitie mee willen nemen. Bij het formuleren van de agendapunten zijn de maatschappelijke trends en de resultaten van de interactieve sessies leidend geweest. Voorwaarden voor de gekozen onderwerpen is dat zij voldoen aan de gestelde beleidsuitgangspunten en bijdragen aan onze missie.

5.1 Te verwachten nota's

<u>Beleidsterrein:</u>	<u>Verwacht:</u>	<u>Doelstelling:</u>
Onderwijs <i>Portefeuillehouder:</i> <i>W. ten Kate</i>	Visiedocument Huisvesting Primair Onderwijs Visiedocument Huisvesting Voortgezet Onderwijs Visiedocument Brede School Nota Onderwijsachterstandenbeleid	Toereikend aanbod van onderwijs in de gemeente en sterk beleid om ontwikkelingsachterstanden of voortijdig schoolverlaten te voorkomen of te bestrijden
Welzijn, Zorg en Gezondheid <i>Portefeuillehouder:</i> <i>N. Boedhoe</i>	Nota Preventief jeugdbeleid Nota Huiselijk Geweld Nota WMO Nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid Visiedocument Jeugd en Jongerenwerk	Waarborgen gezondheid jeugdigen en sterk preventief beleid met aandacht voor toereikende voorzieningen voor jongeren die toch problemen krijgen
Sport en Cultuur <i>Portefeuillehouder:</i> <i>N. Boedhoe</i>	Nota Sport Nota Kunst en Cultuur Nota Subsidiebeleid	Interessant en uitdagend sportaanbod en voldoende mogelijkheden voor culturele en maatschappelijke vorming
Buitenruimte <i>Portefeuillehouder:</i> <i>H. de Rijke</i>	Nota Speelruimtebeleid	Voldoende speelruimte in de buitenruimte, met extra aandacht voor de vinexlocaties
Verkeer <i>Portefeuillehouder:</i> <i>H. de Rijke</i>	Mobiliteitsplan	Verkeersveiligheid voor jeugdigen, met extra aandacht voor schoolroutes
Huisvesting <i>Portefeuillehouder:</i> <i>J. den Uil</i>	Notitie Starters op de woningmarkt	Voldoende betaalbare woningen voor jongeren die op zichzelf willen gaan wonen
Veiligheid <i>Portefeuillehouder:</i> <i>E. van Vliet</i>	Nota Integrale Veiligheid	Aandacht voor de doelgroep jeugd in het veiligheidsbeleid. Aandacht voor veiligheid op scholen.
Werkgelegenheid <i>Portefeuillehouder:</i> <i>D. van Vliet</i>	Economisch Convenant	In samenwerking met het bedrijfsleven het (re)integreren van jongeren op de arbeidsmarkt

5.2 Agendapunten

De jeugdagenda bestaat uit zes topprioriteiten in algemene zin. De jeugdagenda vormt de basis voor een uitvoeringsprogramma van het algemene jeugdbeleid. Dit uitvoeringsprogramma zal een beschrijving geven van wat het jeugdbeleid tot nu toe inhoudt en concrete actiepunten voorstellen om onderstaande agendapunten aan te pakken.

De leefomgeving voor alle jeugd

Kinderen en jongeren zijn volwaardige bewoners van de gemeente. De openbare ruimte is er ook voor hen. Kinderen hebben recht op voldoende en goede ruimte om te spelen, te sporten en elkaar te ontmoeten. Ook moeten zij veilig en zelfstandig naar school, vriendjes, speelplekken en uitgaansgelegenheden kunnen gaan. Het bieden van voldoende buitenspeel- en sportgelegenheid in de eigen woonwijk is bovendien belangrijk in de strijd tegen overgewicht en overlast. Er moet ruimte zijn voor jongeren en het moet er veilig en uitdagend zijn voor alle leeftijdscategorieën. In Lansingerland wordt met name een tekort ervaren aan voorzieningen in de buitenruimte voor de jeugd tussen de 12 en de 18 jaar. Bij het tot stand komen en het beheer van de voorzieningen worden jongeren sterk betrokken. Hun mening is immers graadmeter voor een oordeel over de kindvriendelijkheid en betrokkenheid bij het beheer zal meer verantwoordelijkheidsgevoel en minder vandalisme betekenen. De leefomgeving zo vorm geven dat het voor alle jeugd ruimte biedt is agendapunt voor de komende jaren.

Naar school en aan het werk

Het stimuleren van de jeugd om van school naar werk te komen is een agendapunt voor de komende jaren. Elke jongere moet goed voorbereid worden op zijn of haar toekomst. Er is in de landelijke politiek veel aandacht voor voortijdig schoolverlaten. Het bestrijden van voortijdig schoolverlaten begint met het tegengaan van luxe verzuim en spijbelen van leerlingen. Ernstig verzuim is een belangrijke voorspeller van voortijdig schoolverlaten, maar ook van jeugdwerkloosheid. Ook kan regelmatig verzuim een indicatie zijn voor problemen van het kind in het gezin. Ook achterstanden in het onderwijs verdienen de aandacht. Wanneer een risicoleerling in een vroeg stadium wordt opgevangen in een passend traject dan kan het vervolgonderwijs daar adequaat op inspelen. Sinds 1 augustus 2007 geldt de kwalificerende leerplicht tot 18 jaar. Met deze kwalificatieplicht moeten meer jongeren een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een havo-, vwo- of mbo- (niveaus 2 tot 4) diploma. Er is een vervolg op de leerplicht gekomen die ervoor moet zorgen dat het aantal voortijdig schoolverlaters wordt teruggedrongen: de Regionale Meld- en Coördinatie functie (RMC). Tot hun 23^e worden jongeren die nog niet over een startkwalificatie beschikken in beeld gebracht en geregistreerd.

Toereikend jeugd- en jongerenwerk

Vrijtijdsbesteding is noodzakelijk voor talentontwikkeling en maatschappelijke participatie. Jeugdigen hebben tijd en ruimte nodig, die zij met leeftijdsgenoten zelf kunnen invullen en waar zij het echte leven kunnen ontdekken in een veilige en uitdagende omgeving. Jongerenwerkers zijn belangrijke 'vrijtijdspedagogen'. Dit zijn vrijwilligers en professionals die vanuit de behoeften van de kinderen en jongeren zelf een ondersteunende rol vervullen en oog hebben voor diegenen die extra aandacht behoeven. Voorbeelden zijn laagdrempelige activiteiten in de buurt of projecten voor specifieke groepen. Het jeugd- en jongerenwerk biedt een basisvoorziening voor de jeugd, die tegelijkertijd als sociaal vangnet functioneren en kinderen de kans bieden om hun talenten te ontwikkelen. Signalen die door jeugd- en jongerenwerkers worden opgevangen kunnen tevens een belangrijke functie hebben bij de zorgnetwerkstructuur voor jongeren. Kortom, het jeugd- en jongerenwerk is een spil in het web van jeugdvoorzieningen, zowel in algemene als in preventieve zin. Het strategisch inzetten van het jeugd- en jongerenwerk is één van onze agendapunten.

Snelle en effectieve hulp voor jeugd en gezin

Om snel en goede zorg aan kinderen en ouders met opgroei- of opvoedproblemen te bieden, moet de jeugdzorg beter gestroomlijnd worden. Daar waar verschillende instanties betrokken zijn, is samenwerking vereist. Kinderen moeten niet van het kastje naar de muur gestuurd worden, maar de zorg moet naar het kind komen. Om dit te bereiken zet de gemeente Lansingerland in op de uitvoering van het programma “Ieder Kind Wint” van de stadsregio Rotterdam. Highlights daarbij zijn investeren in de GOSA-zorgnetwerkstructuur en de implementatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De zorgnetwerkstructuur is het belangrijkste instrument voor het signaleren van problemen en toeleiden naar hulp. De structuur bestaat uit zorgnetwerken voor de leeftijdscategorieën 0-4, 4-12 en 12+. Daarnaast is een coördinatieteam Sluitende Aanpak Jeugd actief. Dit team, bestaande uit Gemeente (regisseur), Jeugdzorg en Politie zorgt voor zorgcoördinatie voor jeugdigen van 0 t/m 23 jaar met complexe problemen of die in aanraking komen met justitie. In de toekomst heeft deze zorgnetwerkstructuur een directe relatie met het op te zetten CJG. Het CJG is een laagdrempelige voorziening voor vragen rondom opgroeien en opvoeden, een coördinatiepunt voor professionals uit het ‘voorveld’ en de verbinding naar de jeugdzorg. De komende tijd is snelle en effectieve hulpverlening aan jeugd en gezin een agendapunt in Lansingerland.

Duidelijkheid voor de jeugd en hun ouders

Met de meeste jongeren gaat het in allerlei opzichten over het algemeen redelijk tot goed. Toch zijn er ook heel wat jongeren die roken, (veel) alcohol drinken, regelmatig met drugs experimenteren of gebruiken, onveilig vrijen, ongezond eten en onvoldoende bewegen. Daarnaast liggen problemen op de loer als jeugdcriminaliteit, loverboys, pesten en gezinsproblematiek als kindermishandeling of opvoedproblemen. Voor al dit soort risico’s geldt dat ze kunnen worden voorkomen, en dat is beter dan genezen. Om te stimuleren dat kinderen gezond en veilig opgroeien zet de gemeente Lansingerland in op bewustwording bij de jeugd en ouders doormiddel van voorlichting over een gezonde leefstijl en tal van risico’s die jeugdigen bij het opgroeien tegen kunnen komen. Van belang is om ook hier samenwerking te zoeken met scholen en het jongerenwerk, omdat zij op een laagdrempelige manier met de jongeren in gesprek kunnen komen over deze risico’s. Voorlichting is een belangrijk instrument bij het voorkomen van problemen. Soms zijn er echter al problemen ontstaan. Om de jeugd en hun ouders inzicht te geven in waar ze dan naartoe kunnen wil de gemeente het hulpaanbod voor hen inzichtelijk maken en ook op de ‘vindplaatsen’ publiceren. Dit kan tevens de professionals handvatten bieden bij hun verwijstaken. Naast voorzieningen voor de jeugd met problemen heeft de gemeente een breed aanbod van voorzieningen voor jeugd in de recreatieve sfeer. Ook deze voorzieningen wil de gemeente inzichtelijk maken voor de jeugd en hun ouders. Kortom, duidelijkheid voor jeugd en hun ouders is een agendapunt.

Jeugdparticipatie

Veel zaken en beleidsterreinen binnen de gemeente hebben ook invloed op de jeugd. Of het nu gaat om opvoeding, onderwijs, gezondheid, het inrichten van een nieuwe wijk of het treffen van verkeersmaatregelen. Het blijkt moeilijk om jongeren te vinden die zich willen inzetten. Aangegeven wordt dat dit met name te maken heeft met de minimale herkenning van hun inbreng in het latere beleid. De gemeente Lansingerland gaat daarom verder en wil de vrijblijvendheid van participatie wegnemen. Jeugdparticipatie betekent bestuurlijke besluiten opstellen samen met jongeren en het benoemen van verantwoordelijkheden en inspanningsverplichtingen van de jongeren bij de uitkomst van bestuurlijke besluiten. Dus praten is oké, maar jeugdparticipatie is meebeslissen en meedoen! Het zesde agendapunt voor de komende jaren.